

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 355/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť V. D., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. P. S., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3, 4 a čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 4 Tpo 26/2008 z 29. júla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2008 doručená sťažnosť V. D., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), podaná prostredníctvom právneho zástupcu JUDr. P. S., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 3, 4 a čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 26/2008 z 29. júla 2008.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) na základe návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „prokurátor“) z 2. júla 2008 rozhodol uznesením sp. zn. Tp 82/08 zo 4. júla 2008 o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa do 13. februára 2009. Sťažovateľ uviedol, že nemal možnosť sa k návrhu prokurátora vyjadriť, pretože mu bol doručený až po rozhodnutí okresného súdu 7. júla 2008.

Krajský súd sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zamietol ako nedôvodnú s tým, že na č. l. 7 – 10 spisu krajského súdu je zažurnalizované stanovisko sťažovateľa k návrhu prokurátora. Sťažovateľ poukazuje, že zrejme ušlo pozornosti krajského súdu, že predmetné stanovisko bolo napísané až po rozhodnutí okresného súdu.

Podľa názoru sťažovateľa došlo uvedeným postupom krajského súdu k porušeniu jeho práv, a preto žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn.4 Tpo 26/2008 zo dňa 29. 07. 2008 porušil základné právo obvineného V. D. nar..., t. č. NVÚ... zaručené Ústavou Slovenskej republiky v čl. 17 ods. 5 a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 3, 4 a 5.

2) Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 4 Tpo 26/2008 zo dňa 29. 07. 2008 sa zrušuje a Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby obvineného V. D. nar..., t. č. NVÚ..., prepustil neodkladne na slobodu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu ide o zjavne neopodstatnenú sťažnosť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05, IV. ÚS 45/08).

Sťažovateľ namieta okrem porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 dohovoru aj porušenie čl. 3 dohovoru, ktorý zaručuje zákaz mučenia a porušenie práva podľa čl. 4 dohovoru, ktorý zaručuje zákaz otroctva a nútenej práce. Vzhľadom na to, že porušenie čl. 3 a čl. 4 dohovoru v sťažnosti neodôvodnil a jeho argumentácia v sťažnosti nie je v žiadnej spojitosti s právami podľa čl. 3 a čl. 4 dohovoru, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd sa ďalej na predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal posúdením, či sťažovateľom namietaný postup krajského súdu spočívajúci v nedôslednom preskúmaní postupu okresného súdu mohol vyústiť do porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva podľa čl. 5 dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu, ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vyplýva, že konanie o návrhu oprávneného subjektu na predĺženie lehoty väzby predstavuje automatické súdne preskúmanie zákonnosti väzby zahŕňajúce preskúmanie existencie všetkých jej podmienok v určitých intervaloch a z úradnej povinnosti. Z uvedeného dôvodu je na takéto konanie aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (mutatis mutandis III. ÚS 227/03, ako aj rozsudok ESLP z 21. decembra 2000 vo veci Jabłoński v. Poľsko).

Ústavný súd preto posúdil sťažnosť v rozsahu záruk vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorého účelom je zabezpečiť osobám zatknutým alebo inak pozbaveným osobnej slobody právo iniciovať konanie, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti opatrenia, ktorým boli slobody pozbavené.

Ústavný súd vo svojej judikatúre vykladá obsah čl. 17 ods. 5 ústavy tak, že v tomto ustanovení je obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí mať charakter súdneho konania, ktoré okrem inštitucionálnych záruk nezávislosti a nestrannosti orgánu rozhodujúceho vo veci musí poskytovať garancie procesnej povahy primerané povahe pozbavenia osobnej slobody dotknutej osoby v konkrétnom prípade (napr. rozsudok vo veci Assenov a iní c. Bulharsko z 28. októbra 1998, rozsudok vo veci Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000). Ak je dotknutá osoba pozbavená osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, Európsky súd pre ľudské

práva sa prikláňa k názoru, že v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru by trestne stíhaná osoba mala byť vypočutá. Vždy musia byť zaručené kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (napr. rozsudok vo veci Nikolova c. Bulharsko z 25. marca 1999).

Sťažovateľ namietal porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní tým, že okresný súd rozhodol o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby predtým, ako mu bol tento návrh doručený, a krajský súd napriek tomu jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu zamietol. V tomto rozsahu sa ústavný súd zaoberal posúdením sťažnosti na jej predbežnom prerokovaní.

Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ v prípade konania o preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody na strane väzobne stíhanej osoby je, aby väzobne stíhaná osoba mala možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť reagovať na „protiargumenty“ zástupcu štátu - prokurátora.

Zo súdneho spisu sp. zn. Tp 82/08 ústavný súd zistil, že návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa z 2. júla 2008 bol podaný okresnému súdu 3. júla 2008. Okresný súd o tomto návrhu rozhodol 4. júla 2008 uznesením sp. zn. Tp 82/08. Z uvedenej časovej postupnosti, ako aj z odôvodnenia uznesenia okresného súdu je nepochybné, že sťažovateľ v konaní pred okresným súdom nemal možnosť vyjadriť sa k návrhu prokurátora. Okresný súd doručil predmetný návrh prokurátora sťažovateľovi až po svojom rozhodnutí a sťažovateľ sa k nemu vyjadril podaním z 10. júla 2008, ktoré bolo okresnému súdu doručené 15. júla 2008. Uznesenie okresného súdu o predĺžení lehoty väzby sťažovateľ prevzal 11. júla 2008 a podal proti nemu sťažnosť, ktorú odôvodnil sám podaním zo 14. júla 2008, ako aj prostredníctvom svojho obhajcu podaním zo 16. júla 2008. Trestný spis bol krajskému súdu zaslaný 24. júla 2008.

Sťažovateľ bol oboznámený s obsahom návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby ešte predtým, ako mu bolo doručené uznesenie okresného súdu zo 4. júla 2008. V lehote na podanie sťažnosti mal teda reálnu možnosť predložiť krajskému súdu všetky

svoje argumenty proti ďalšiemu trvaniu väzby, a spochybnit' tým opodstatnenosť návrhu prokurátora. Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ako aj predchádzajúci postup okresného súdu a dospel k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná, pretože dôvody väzby sťažovateľa trvajú a sú splnené aj ďalšie zákonné podmienky jeho väzby.

Z napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd nesporne pochybil, keď v odôvodnení nesprávne uviedol, že okresný súd sa sťažovateľovi pred jeho rozhodnutím k návrhu prokurátora umožnil vyjadriť. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ale podľa názoru ústavného súdu nemalo toto pochybenie takú intenzitu, aby na jeho základe bolo možné vysloviť porušenie základných práv sťažovateľa. Z ústavného hľadiska ústavný súd považoval v danom prípade za podstatné, že krajský súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa spochybňujúcou pretrvávanie dôvodov jeho väzby, čo potvrdzuje najmä táto časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu č. k. 4 Tpo 26/2008-23 z 29. júla 2008:

„Krajský súd je zhodne ako sudca pre prípravné konanie na okresnom súde toho názoru, že tieto podmienky sú naplnené. Zodpovedá skutočnosti, že napriek plynulému vyšetrovaniu sa objasnenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre trestné konanie v čiastkových otázkach nepodarilo dosiahnuť, vo veci bude preto potrebné pokračovať vykonávaním celého radu úkonov. Zodpovedá tiež skutočnosti obava, že prepustením obvineného na slobodu hrozí zmarenie alebo podstatné sťaženie dosiahnutia účelu trestného konania, ktorým je náležité zistenie a objasnenie trestnej činnosti a spravodlivé potrestanie jej páchatel'ov. Je totiž zrejmé, že na nelegálnej výrobe a distribúcii cigariet sa nepodieľali len obvinení, ale v pozadí sa na nej podieľali doposiaľ nestotožnené osoby, s ktorými obvinený spolupracoval.“

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi námietkami sťažovateľa uplatnenými v jeho sťažnosti a jeho základným právom podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, ako aj jeho právami podľa čl. 3, 4 a čl. 5 dohovoru neexistuje príčinná súvislosť, a preto sťažnosť odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2008